

PREMIUM E-JOURNAL OF SOCIAL SCIENCES

Yıl / Year	: 2022	Makale Geliş / Received	: 24.08.2022
Cilt / Volume	: 6	Yayınlama / Published	: 29.10.2022
Sayı / Issue	: 23	Article Type/Makale Türü	: Araştırma Makalesi / Research Article
ss / pp	: 355-360		http://dx.doi.org/10.37242/pejoss.4247

Sefa TEMEL

<https://orcid.org/0000-0001-6720-2844>
Milli Eğitim Bakanlığı, Adana / TÜRKİYE

Burcu ARPAÇ

<https://orcid.org/0000-0002-7180-7480>
Milli Eğitim Bakanlığı, Adana / TÜRKİYE

Emel ERCAN

<https://orcid.org/0000-0001-8739-1865>
Milli Eğitim Bakanlığı, Adana / TÜRKİYE

Mahmut CENGİZ

<https://orcid.org/0000-0003-2541-0711>
Milli Eğitim Bakanlığı, Adana / TÜRKİYE

Sibel KOLUKIRIK

<https://orcid.org/0000-0002-9720-3079>
Milli Eğitim Bakanlığı, Adana / TÜRKİYE

OKUL MÜDÜRLERİNİN DEMOKRATİK LİDERLİK DAVRANIŞLARININ OKUL PROJELERİ YÖNETİMİ VE PROJE BAŞARISI ÜZERİNDEKİ ETKİSİ

THE EFFECT OF SCHOOL PRINCIPALS' DEMOCRATIC LEADERSHIP BEHAVIOR ON SCHOOL PROJECT MANAGEMENT AND PROJECT SUCCESS

ÖZET

Okul müdürü proje başarısını doğrudan etkilemese de proje yönetim süreçlerini etkileyerek dolaylı olarak başarıyı etkiler. Bu çalışma; demokratik liderlik tarzına sahip okul müdürlerinin proje yürütücülüğü ve proje başarısındaki etkililiğini öğretmen görüşlerine göre araştırmıştır.

Adana ilinde görev yapan öğretmenlerin okul müdürlerini otokratik ve demokratik liderlik açısından sınıflandırmaları istenmiştir. Okul müdürlerini demokratik lider tarzına sahip olarak değerlendiren öğretmenlerden okul müdürlerinin demokratik davranışlarını sınıflandırmaları istenmiş, projelerin yürütülmesi ve proje başarısı hakkındaki görüşleri alınmıştır. Verilerin analizinde frekans, yüzde, ortalama ve standart sapmayı içeren tanımlayıcı istatistikler kullanılmıştır.

Araştırma bulguları ile demokratik liderlik tarzına sahip okul müdürlerinin projelerin iyi yürütülmesi ve başarıya ulaşmasında etkili olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Demokratik Liderlik, Okul Müdürü, Proje Yönetimi, Proje Başarısı.

ABSTRACT

Although the school principal does not directly affect the project's success, it indirectly affects the success by influencing the project management processes. This work; researched the effectiveness of school principals with a democratic leadership style in project management and project success according to teachers' opinions.

Teachers working in Adana were asked to classify school principals in terms of autocratic and democratic leadership. Teachers, who evaluated school principals as having a democratic leadership style, were asked to classify the democratic behaviors of school principals, and their views on the execution of projects and project success were obtained.

Descriptive statistics including frequency, percentage, mean and standard deviation were used in the analysis of the data.

With the findings of the research, it has been concluded that school principals with a democratic leadership style are effective in the good execution and success of projects.

Keywords: Democratic Leadership, School Principal, Project Management, Project Success.

1. GİRİŞ

Proje yönetimi, belirli bir projenin genel başarısı için etkili liderlik stilleri ve özellikleri gerektiren zorlu bir görevdir. Etkili proje liderliği için ekip oluşturma, esneklik, iletişim ve etkili strateji oluşturma yetenekleri gereklidir (Maambo 2013). Bu nedenle, liderlerin proje yönetiminde birincil ve kilit bir rol oynadıkları açıktır, çünkü yaklaşımları herhangi bir projenin genel başarısını veya başarısızlığını belirler.

Proje yönetiminde liderlik, projenin başarılı bir şekilde tamamlanmasını sağlamak için gerekli bir beceridir. Diğer iş alanlarındaki liderlik gibi, bir proje bağlamında liderlik, bir dizi yetkinlik ve davranış sergilemenizi gerektirir. Ekibi yönlendirmekten proje yönetimine kadar liderlik, projelerinizin harika sonuçlar vermesini sağlamak için çok önemlidir.

Herhangi bir iş organizasyonundaki bir proje, tüm katılımcılardan konsantrasyon ve tam özveri gerektiren hayati ve kritik bir girişimdir çünkü herhangi bir iş projesinin başarısı veya başarısızlığı, belirli bir firmanın mevcut ve gelecekteki iş ortamlarında alacağı yönü belirler. Proje yönetimi, özellikle değişikliklerin kaçınılmaz olduğu çağdaş teknolojik iş ortamında herhangi bir bireyin görevlendirilebileceği çok önemli bir görevdir. Herhangi bir projenin genel başarısı, kritik proje kararlarının yanı sıra projenin her sürecini kontrol etme ve izleme yetkisine sahip oldukları için esas olarak projeden sorumlu liderlere atfedilir. Benzer şekilde, bir proje temel amaç ve hedeflerine ulaşmadığında, sorumlu liderler veya yöneticiler suçludur. Suç, genellikle projeyi başarılı kılmak için kendilerine verilen yetkileri kullanmadaki başarısızlığı veya yetersizliğine atfedilir. Bir işletmenin üstlendiği herhangi bir projenin, artan karlılık, performans, yüksek üretkenlik ve belirli bir işletmenin çabalarındaki genel başarısı için belirli iş sürecini geliştirecek belirli hedeflere ulaşmayı amaçladığını belirtmek önemlidir. Bu nedenle, proje yönetimi, liderlerin veya herhangi bir projede liderlik rolü ile görevlendirilmiş herhangi bir kişinin, projenin başarılı olmasını sağlamak için ciddiye alması ve tüm etkili liderlik becerilerini uygulaması için çok önemli bir roldür. Güçlü liderlik becerileri, proje paydaşları için rehberlik etmeye, motive etmeye ve yön sağlamaya yardımcı olur.

Gerçek bir lider, fikir birliği arayan değil, fikir birliği şekillendirendir. Bu ifade, özünde demokratik liderliği uygun bir şekilde tanımlamaktadır. Demokratik liderlik aynı zamanda katılımcı liderlik olarak da adlandırılmaktadır. Bu liderlik türünde lider maiyeti altındakilere öncülük ve rehberlik etmektedir. Örgüt içerisinde çalışanların ya da örgüt üyelerinin karar alma sürecine aktif katılımlarını destekler ve onların görüşlerine değer verir. Ancak kriz dönemlerinde sorunların aşılabilmesi için inisiyatif alabilmesi de önem taşıyan bir yön olarak belirtilebilir (Ören, 2006). Grup üyeleri kendi inisiyatiflerinin ve karar alma sürecinde bulunmalarının sorumluluklarını taşımaktadırlar. Bu durum sorumluluk sürecinde liderin mutlak manada tek kalmadığını ve grup üyeleri ile birlikte bu sorumluluğu paylaştığını göstermesi açısından dikkat çekicidir. Demokratik liderlik özellikle gelişmiş ülkelerin yönetim yapılarında tercih edilen ve toplumun yönetimdeki etkinliğini maksimize etmesi yönüyle ideal yönetim ve liderlik anlayışı olarak da kabul edilmektedir. Bununla birlikte işletmelerde ya da sivil toplum örgütlerinde demokratik liderlik türü postmodern dönemde ön plana çıkan bir niteliği haizdir. Bu durumun temelinde mevcut süreçte yönetişimin yaygınlık kazanması önemli bir faktör olarak görülebilir (Bakan & Büyükbeşe, 2010).

Demokratik liderliğin bazı avantajları;

- Yaratıcılık ve yenilik teşvik edilir
- İş birliği, karmaşık problemler için güçlü çözümler yaratır
- Çalışan bağlılığı yüksek
- Ortak hedefler yüksek hesap verebilirliğe yol açar.

Demokratik liderlik, büyüme ve gelişme konusunda ciddi olan herhangi bir organizasyon için mükemmel bir liderlik tarzı gibi görünebilir. Ancak, diğer liderlik tarzları gibi, bazı kusurları vardır. Bunlar;

- İşbirlikçi karar verme zaman alıcıdır.
- Ekip üyeleri güvenini kaybedebilir.
- Sınırlı üretkenliğin olduğu yerlerde durgunluklar olabilir.
- Ekibin uzmanlığı yetersiz olabilir.

Proje Yöneticisi veya sektörde daha çok kullanıldığı haliyle Project Manager, en basit haliyle bir projeyi yöneten kişilerdir. Başında bulunduğu projede her detaydan sorumlu olan Proje Yöneticisi, projenin başarıya ulaşması için proje ekibine başarılı bir şekilde liderlik etmelidir.

Proje yöneticisinin proje faaliyetleri içerisinde birçok farklı görevinden birisi, belki de en önemli olanı ekip yönetimi ve liderliktir. Proje organizasyonunun matrix yapıda olduğu projelerde ekipteki kişiler, direkt olarak proje yöneticisine bağlı olmasalar da projenin sorumluluğu çerçevesinde proje yöneticisine raporlar. Bu durumda proje yöneticisinin kendisine bağlı olmayan çalışanlara karşı yaklaşımı ve proje liderliği ön plana çıkmaktadır.

Proje lideri, işbirliğine dayalı bir proje ekibinin önemli bir üyesidir. Bu birey veya bireyler grubu, bir projenin üstlendiği faaliyetleri planlamak, yürütmek ve tanıtmaktan sorumludur. Bir proje, bir ekip liderinin görevlerini aralarında paylaşan birkaç ekip liderine de sahip olabilir.

Proje yönetimi liderliği, kendisiyle görevlendirilen bireylerin, hem proje ekiplerine fayda vermek, projenin genel başarısını sağlamak için etkili liderlik becerileri ve özellikleri kullanmasını gerektiren bir görevdir (Project Management Institute Standarts Committee, 2008).

Demokratik liderlik tarzlarını kullanan okul müdürü, her zaman en iyisini bilmediğini bilir. Bu nedenle, farklı alanlarda daha iyi bilgiye sahip diğer yöneticileri ve öğretmenleri sürece dahil etmesi ve bu yetkinliği kullanması çok önemlidir. Demokratik lider, her bir ekip üyesinin fikir ve görüşlerini paylaşma fırsatı bulduğu serbest akışlı konuşmaların kolaylaştırıcısı da olmalıdır. Etkili iletişim becerileri burada çok önemlidir. Liderin açık fikirli bir kişi olması gerekir; liderin katılmayabileceği bazı fikirler vardır, ancak yine de tüm ekipten fikirler alınmalıdır (Şimşek, 2010). Bu fikirler, ek yararlı açılar ve perspektifler sağlayabilir.

Demokratik liderlik tarzına sahip okul müdürü, ekip üyelerinin kendilerini etkileyen kararlara dahil olduklarını hissetmelerini sağlamalıdır. Demokratik liderlik tarzı taahhüt edilirse, tamamen gerekli olmadıkça kendi başınıza karar alamazsınız.

Demokratik liderlik tarzına sahip okul müdürleri, olumlu yönleri şu yollarla destekleyebilirler;

- Toplantı ve törenlerde başarıları kutlamak
- Fırsat olduğunda personel ile işbirliği yapmak
- Personelin mesleki gelişim yoluyla öğrenmesine güçlü bir bağlılığa sahip olmak

1.1. Araştırmanın Amacı

Araştırmanın hipotezi; “demokratik liderlik tarzına sahip eğitim liderleri, okul projelerinin yürütülmesinde ve başarıya ulaşmasında etkilidir.” ifadesidir.

Alt hipotezler;

- Demokratik liderlik tarzına sahip eğitim liderleri, okul projelerinin yürütülmesinde etkilidir.
- Demokratik liderlik tarzına sahip eğitim liderleri, okul projelerinin başarıya ulaşmasında etkilidir.

2. YÖNTEM

Adana ilinde 2021-2022 eğitim öğretim yılında her kademedede 1642 kurum ve bu kurumlarda görev yapan 23746 öğretmen bulunmaktadır. Araştırma örneklemini bu kurumlarda görev yapan tesadüfi 1486 öğretmenden oluşmaktadır.

Veri toplama aracı olarak; okul müdürü liderlik sınıflandırması için 1, projelerin yürütülmesi ve proje başarısı için 1 ve demokratik liderlik tarzını oluşturan başlıklarda, araştırmacılar tarafından geliştirilen 17 olmak üzere toplam 19 sorudan oluşan anket geliştirilmiştir. Elektronik formlar üzerinden katılımcılar davet edilmiş ve 1486 form doldurulduğu görülmüştür.

Hipotezi araştırmak için; Adana ilinde görev yapan öğretmenlerin okul müdürlerini otokratik ve demokratik liderlik açısından sınıflandırmaları istenmiştir. Okul müdürlerini demokratik lider tarzına sahip olarak değerlendiren öğretmenlerden okul müdürlerinin demokratik davranışlarını sınıflandırmaları istenmiş, projelerin yürütülmesi ve proje başarısı hakkındaki görüşleri alınmıştır.

Verilerin analizinde frekans, yüzde, ortalama ve standart sapmayı içeren tanımlayıcı istatistikler kullanılmıştır.

3. BULGULAR

Tablo 1. Okul Müdürünüzün Liderlik Tarzı

Faktör	Katılıyorum	%
Otokratik Liderlik	913	%61,44
Demokratik Liderlik	573	%38,55
Toplam	1486	%100

Ankete katılan 1486 öğretmenin 913'ü (%61,44) okul müdürünün liderlik tarzını otoriter lider olarak değerlendirirken, öğretmenlerin 573'ü (%38,55) okul müdürünün liderlik tarzını demokratik lider olarak düşünmektedir.

Tablo 2. Eğitimde Demokratik Lider

Soru	Faktör	SA	A	N	DA	SDA	Ortalama
1	Okul müdürü, projelerin yürütülmesinde karşılaştığımız sorunları çözer.	f 101 % 17.6	340 59.3	88 15.4	33 5.8	11 1.9	3.85
2	Okul müdürü, okuldaki projelerin kalitesini artırmak için bizimle iş birliği yapar.	f 95 % 16.6	328 57.2	77 13.4	61 10.6	12 2.1	3.76
3	Okul müdürü, öğretmenin uzmanlığı/becerisine göre personel arasında görev dağılımı yapar.	f 106 % 18.5	346 60.4	63 11	46 8	12 2.1	3.85
4	Okul müdürünün tutumu, öğretim ve öğretim dışı personel ile iyidir.	f 104 % 18.2	325 56.7	65 11.3	60 10.5	19 3.3	3.76
5	Görevlerinizi dürüstçe yaptığımızda okul müdürü sizi takdir eder.	f 99 % 17.3	328 57.2	93 16.2	48 8.4	5 0.9	3.82
6	Okul müdürü, projelerin kalitesini yükseltmek ve başarıya ulaşacak ortamı yaratmak için tüm imkanları sağlar.	f 160 % 27.9	284 49.6	84 14.7	31 5.4	14 2.4	3.95
7	Okul müdürü, projelerin kalitesini artırmak için karşılaştığımız önemli sorunları çözmekle ilgilenir.	f 109 % 19	279 48.7	112 19.5	59 10.3	14 2.4	3.72
8	Okul müdürü personelle fikir alışverişi yapar hedefler belirler.	f 78 % 13.6	341 59.5	89 15.5	51 8.9	14 2.4	3.73
9	Okul müdürü, projelerin kalitesini artırmak için öğretmenlerle iyi ilişkiler kurar.	f 94 % 16.4	327 57.1	94 16.4	47 8.2	11 1.9	3.78
10	Öğretmen herhangi bir hata yaptığında, müdür onu düzeltir.	f 122 % 21.3	322 56.2	81 14.1	39 6.8	9 1.6	3.89
11	Okul müdürü, projelerin kalitesini kapsamlı hale getirmek için bize yönergeler verir.	f 71 % 12.4	350 61.1	104 18.2	38 6.6	10 1.7	3.76
12	Okul müdürü fikirlerinize saygı duyar.	f 97 % 16.9	314 54.8	103 18	38 6.6	21 3.7	3.75
13	Okul müdürü toplantılarda çoğunlukla personelin rızasına göre görevler verir.	f 77 % 13.4	345 60.2	79 13.8	48 8.4	24 4.2	3.70
14	Okul müdürü, görevlerimizi iyi yaptığımızda takdir eder.	f 129 % 22.5	325 56.7	73 12.7	32 5.6	14 2.4	3.91
15	Okul müdürü okul işleriyle ilgilenmiyor	f 23 % 4	83 14.5	70 12.2	252 44	145 25.3	2.28
16	Okul müdürü, okul yönetim sisteminde adam kayırmacılığı yapar.	f 34 % 5.9	154 26.9	159 27.7	162 28.3	64 11.2	2.88
17	Okul müdürü kendi kararlarımızı alabileceğimiz konusunda teşvik eder.	f 149 % 26	313 54.6	69 12	25 4.4	17 3	3.96
	Eğitimde Demokratik Lider	16.3	51.8	15.9	11.6	4.4	3.60

Tablo 2, okul müdürlerinin demokratik lider olduğunu düşünen öğretmenlerin verdiği cevaplardan oluşmaktadır. Ankete katılan öğretmenlerin %77'sinin projelerde karşılaştıkları sorunu okul müdürünün çözdüğü konusunda hemfikir olduklarını göstermektedir (ortalama 3.85). Öğretmenlerin %73,8'i okuldaki projelerin kalitesini artırmak için okul müdürünün kendileriyle iş birliği yaptığı konusunda hemfikirdir (ortalama 3,76). Öğretmenlerin %79'u (ortalama 3,85) okul müdürünün, öğretmenlerin uzmanlık/becerilerine göre personel arasında görev atadığını düşünmektedirler. Öğretmenlerin %75'i okul müdürünün öğretim kadrosu ve öğretim dışı personele karşı tutumunun iyi olduğunu belirtmişlerdir (ortalama 3,76). Öğretmenlerin %74,5'i görevlerini dürüstçe yaptıklarında okul müdürlerinin kendilerini takdir ettiği konusunda hemfikirdir. Öğretmenlerin yanıtlarının %77,5'i okul müdürlerinin proje kalitesini artırmak ve başarıya ulaştırmak için tüm olanakları sağladığı konusunda hemfikirdir (ortalama 3,95). Öğretmenlerin %67,7'si okul müdürlerinin projelerin kalitesini artırmak için karşılaştıkları sorunları çözmekle ilgilendiğini söylemektedirler (ortalama puan 3.75). Öğretmenlerin %73'ü okul müdürünün personelle fikir alışverişleri yaparak hedefler belirlediği konusunda hemfikirdir (ortalama 3,73). Öğretmenlerin yanıtlarının %73,5'i okul müdürünün projelerin kalitesini artırmak için öğretmenlerle iyi ilişkiler kurduğu konusunda hemfikirdir (ortalama 3,78). Öğretmenlerin %77'si okul müdürümüz projelerde karşılaştığımız önemli sorunları çözmekle ilgilenir demiştir (ortalama 3.89). Öğretmenlerin %73'ü okul müdürünün proje kalitesini kapsamlı hale getirmek için yönergeler verdiğine katılmaktadır (ortalama 3,76). Öğretmenlerin %80'i okul

müdürünün görüşlerine saygı duyduğu konusunda hemfikirdir (ortalama 3,75). Öğretmenlerin %73,6'sı okul müdürlerinin personeli toplantıya çağırıp, onların rızasına göre görev atadığı konusunda hemfikirdir (ortalama 3,70). Öğretmenlerin %79'u, görevlerini iyi yaptığında okul müdürünün takdir ettiği konusunda hemfikirdir (ortalama 3,91). Öğretmenlerin %69'u okul müdürünün okul işleriyle ilgilendiğini düşünmektedir (ortalama puan 2,28). Öğretmenlerin %46,3'ü okul müdürünün kendi kararlarını oluşturmalarına ve belirlemelerine izin verdiği konusunda hemfikirdir (ortalama 3,17) ve öğretmenlerin yanıtlarının yüzde 80,6'sı işlerini yapmaktan sorumlu oldukları konusunda hemfikirdir (ortalama 3,96).

Tablo 3. Proje Yönetimi ve Proje Başarısı

Faktör	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum
Okul müdürümüz proje yönetiminde başarılı olduğu için okul projelerimiz başarıya ulaşıyor	27 (%4,71)	31 (%5,41)	515 (%89,87)

Tablo 3, okul müdürümüz demokratik liderlik tarzına sahiptir cevabı veren öğretmenlerin görüşlerinden oluşmaktadır. 573 öğretmenden 515'si (%89,87) Okul müdürümüz proje yönetiminde başarılı olduğu için okul projelerimiz başarıya ulaşıyor sorusuna katılıyorum cevabı vermiştir. 31 öğretmen (%5,41) kararsız ve 27 öğretmen (%4,71) ise ifadeye katılmadığı cevabını vermiştir.

4. SONUÇ ve TARTIŞMA

Araştırma bulgularından elde edilen sonuçlara göre okul müdürlerinin yüksek bir oranda otokratik liderlik tarzını benimsediği, demokratik liderlik tarzının ise daha düşük oranda olduğu görülmektedir. Liderlik tarzlarının bazen bu tarzların bir karışımı olması da muhtemeldir.

Okul müdürünün demokratik liderlik tarzına sahip olduğunu düşünen öğretmenler; okul müdürünün, okulla ilgili önemli kararlar aldığında öğretmenlerin fikirlerine başvurduğu, okulda demokratik bir örgüt iklimi sergilediği, okuldaki örgüt üyelerinin fikirlerine çok fazla önem verdiği ve bu yaklaşımlarını pratikte yansıttığı gibi katılımcı görüşleri ağırlıklı olarak ortaya çıkmıştır.

Demokratik liderlik tarzını benimsemiş okul müdürleriyle çalışan öğretmenler sağlıklı iletişim, kararlara ortak ve güven ortamında olduklarını düşündüklerinden, okulun başarılı olması ve hedeflerine ulaşması anlamında performansları yüksek oranda etkilenecektir. Öğretmenin performansı; öğretmenin verimliliği, üretkenliği, okula ve okulun hedeflerine sunduğu katkıdır. Bunların en üst düzeyde gerçekleşmesi için okul müdürü iyi bir liderlik stiline sahip olmalıdır (Aktaş ve Özgönel, 2020). Yüksek performans sergileyen öğretmen, okuluna daha fazla bağlılık göstermekte, öğrencileri için daha özverili çalışmakta, okuluna ve öğrencilerine sunduğu katkı artmaktadır.

Araştırma bulgularında, okul müdürünün demokratik liderlik tarzına sahip olduğunu savunan 573 öğretmenden 515 (%89,87)'i projelerin iyi yürütüldüğüne ve iyi yürütüldüğü için projelerin başarıya ulaştığını düşünmektedirler.

Demokratik lider tarzına sahip okul müdürü; okul projelerinin gerçekleştirilmesi için, öğrenci veli, öğretmen ve çevre arasındaki iyi ilişkiler, iyi iletişim, etkileşim, koordinasyon ve eşgüdümü sağladığı, çalışanların bilgi, yetenek ve becerilerini artırmak için sürekli rehberlik yaptığı için okul projeleri iyi yönetilmekte ve iyi yönetilen projeler ise başarıya ulaşmaktadır denilebilir.

5. ÖNERİLER

Bu çalışma; demokratik liderlik tarzına sahip okul müdürlerinin proje yürütücülüğü ve proje başarısındaki etkililiğini öğretmen görüşlerine göre araştırmıştır. Demokratik liderlik tarzına sahip okul müdürlerinin öğretmenlerin performansına, projelerin iyi yürütülmesi ve başarıya ulaşmasında etkisi olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Okul yönetiminde liderliğin önemini bir kez daha ortaya çıkaran bu çalışma bulgularının müdürler, öğretmenler, eğitim planlayıcıları ve politika yapıcılar için oldukça faydalı olması beklenmektedir.

KAYNAKLAR

- Aktaş, A., & Özgenel, M. (2020). Okul Müdürlerinin Liderlik Stilllerinin Öğretmen Performansına Etkisi. *Uluslararası Liderlik Çalışmaları Dergisi: Kuram ve Uygulama*, 3(2), 1-18.
- Bakan, İ., & Büyükbeşe, T. (2010). Liderlik “türleri” ve “güç kaynakları” na ilişkin mevcut-gelecek durum karşılaştırması. *Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi*, (2), 73-84.
- Maambo, R. M. (2013). "Project Management Leadership". *SSRN Electronic Journal*. doi:10.2139/ssrn.2419996.
- Ören, S. A. (2006). *Günümüzün liderlik profili; transformasyonel (Dönüştürücü) liderlik Antalya bölgesinde bulunan beş yıldızlı otel işletmelerinde bir araştırma*. Yüksek Lisans Tezi, Akdeniz Üniversitesi, Antalya.
- Project Management Institute Standarts Committe (2008). “A Guide to the Project Management Body of Knowledge (PMBOK)”, USA: Project Management Institute.
- Şimşek, M. Ş. (2010). *Yönetim ve organizasyon*. Konya: Eğitim Kitabevi